

BİLİŞİM TEMELLİ YENİ EKONOMİ

Istanbul Sanayi Odası
Yönetim Kurulu Başkanı
Erdal Bahçivan, dijital devrim
nedeniyle bütün
endüstrilerde üretim
şekillerinin değiştiğine dikkat
çekerek "Bilişim temelli yeni
bir ekonomi doğuyor.
Paradan para kazanma
dönemi miadını doldurdu.
Hiçbir ülke, yeni üretim
modelini ekonominin en
önemli unsuru olarak
görmeden küresel rekabette
ayakta kalamaz. Dijitalleşme
sayesinde üretimde
yaşanacak yüzde 3'lük
artışın, Türkiye
ekonomisine 150-200 milyar
dolar katkı sağlayacağı
hesaplanıyor" dedi.

BAHÇIVAN, "Dijital devrimde dayanan yeni sanayileşme perspektifi, kalkınma stratejimizin merkezinde olmalı. Üretimde niteliği artırma zorunluluğuyla karşı karşıyayız. Başkalarının geliştirdiği teknolojiyle kalkan bir ülke modeli yok. Yeni sanayi ve üretim ekosistemini, insan odaklı biçimlendirecek bir model için çok paydaşlı iş birliğine ihtiyaç var" ifadelerini kullandı.

Istanbul Sanayi Odası (İSO) Meclisi'nin ocak ayı olağan toplantısı, "Sanayi ve Dijitalin Yarattığı Yeni Üretim Ekosistemi" ana gündemi ile gerçekleştirildi. İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan'ın açılış konuşmasını yapacağı toplantıya, araştırma ve danışmanlık şirketi Gartner Türkiye Kıdemli Yönetici Ortağı Yunus Özdemir konuk olarak katılarak gündeme ilişkin değerlendirmelerde bulundu.

İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, konuşmasının başında insanlığın dönüşümünü hızlandıran "Dijital devrim" nedeniyle bütün endüstrilerdeki üretim şekillerinin değiştiğine dikkat çekti.

Konuyu rakamlarla açıklayan Bahçivan "Dijitalleşme sayesinde üretimde yaşanacak yüzde 3'lük artışın, Türkiye ekonomisine 150-200 milyar dolar katkı sağlayacağı hesaplanıyor. Bugün dijitalleşmeyi sadece üretim hattının bir faaliyeti olarak değil, aynı zamanda bir şirketin bütün çalışma ve süreçlerinin dijitalleşmesi olarak düşünmeliyiz. Yeni dönem, kendi kendini düzenleyebilen otonom üretim sistemleri vaat ediyor" diye konuştu. **HABER MERKEZİ**

İbrahim Kahveci

Lobiciler çok sık değişir oldu

Laf la peynir gemisi yürütmeye çalışıyor. Sorunları doğru teşhis edemediğimizden, çözümlerimiz de yanlış yollara sapıyor.

Daha iki ay önce 30-40 tonluk soğan depoları basılıyor, ülke olarak soğan lobicilerini suçluyorduk. Manşetlerden soğan depocuları ifşa ediliyor, baskınlarla piyasa dize getiriliyordu. Mutfağında bir kaç kilo soğan bulunduranlar bile nerede ise suçlu ilan edilecekti.

Ama kimse 2-3 ay sonra depolarda soğan bitince fiyatların ne olacağını düşünmüyordu.

Nitekim beklenen tehlike geldi. Kasım ayında 4,0 liraya çıktı diye depo baskınları yapılan soğan, bugün 5,0-6,0 liraya yükseldi.

Biz bu durumu 30 Kasım günü TV5'de ele aldık ve fiyatların yükselip, ithalat kapısının açılacağını söyledik. Konu hakkında geniş bilgi edinmek isteyenlere arşivden 30 Kasım 2018 tarihli "Ekonomi ve ötesi" programını izlemelerini öneririm.

Hatırlar mısınız acaba...

Kasım 2016'da "dolar bozdur" kampanyasında da benzer sonuçlar yaşandı. Sonraki dönemlerde de "yastık altındaki dövizleri bozdurun" çağrılarına uyanlar büyük zararlar etti.

Teşhis yanlış olunca, tedaviler sonuç vermiyor tabii.

Mesela Kasım 2018'de et fiyatlarındaki yükselişin ana nedenini artan refah seviyesine bağlamıştık. Eğer o teşhis doğru ise,

son 6 ayda adeta bir kriz yaşıyoruz ama et fiyatları düşmüyor.

Neden acaba?

30 Kasım tarihli TV5 programında çok geniş açıkladığım bir kaç veriyi burada tekrar edeyim:

2010-2011 yıllarında tarlada 0,84-0,83 kuruş olan kuru soğan, raflarda tüketiciye 1,20-1,30 liradan satılıyordu. Tarla-raf marjı yüzde 50 civarındaydı. Oysa 2018 yılında (ilk 10 ay ortalaması) tarla fiyatı 0,79 kuruş olan aynı soğan, raflarda 2,25 lira ortalama-dan satılmıştı.

2010-2011-12 yıllarında tarla-raf marjı yüzde 50'lerde seyrederken, bu marj 2014 yılından sonra hiç yüzde 100'ün altına düşmedi. Ve 2018 yılında yüzde 185'e çıktı.

Tarla-raf fiyat marjı patates fiyatında da benzer şekilde arttı. Hatta domates fiyatına da aynı artış trendi yaşandı.

Bırakın ürün bazında örnekleri, genel gıda fiyatlarına bakalım:

Tarım üretici fiyatları 2010-2018 arasında yüzde 75 artış gösterirken, genel gıda fiyatları yüzde 118 artış göstermiş. Hele sebze fiyatlarındaki raf artışı yüzde 140 ile adeta uçmuş.

Tüketici tarla fiyatına göre 75 liraya alması gereken ürünü, rafta 140 liraya alır olmuş. Enflasyon oranının yüzde 100 olduğu bu süre zarfında çiftçi enflasyonun bile altında ezilmiş.

Çiftçinin enflasyon kaybı bile sadece yüzde 35 ile ezildiğinin resmini göstermektedir. Ama aynı zaman içerisinde tüketici de ekstra yüzde 40 fazla fiyat vererek ezilmektedir.

O zaman sorun nerede? Depocuda mı?

30 Kasım tarihli programda 3 rapor açıkladık:

1- Merkez Bankası ilk raporu 2012 yılında yeni hal yasasından sonra hal fiyatlarının bizim de verdiğimiz gibi yüzde 20-25 düşüğünü ama bu düşüşün raf fiyatlarına yansı-

madığını gösteriyordu. Sorunu tekelleşen perakende sisteminde aramak gerektiğine işaret ediyordu.

2-Yine Merkez Bankasının bir başka raporunda gıda fiyatlarında yaşanan aşırı bozulmanın iklim şartlarına, komşu ülkelere vs bağlı olmadığını ve sadece Türkiye'ye özgü olduğunu ortaya çıkartıyordu.

3- Rekabet Kurumu (RK) patates-soğan piyasasında depoculuk-tekelleşme olmadığını ve piyasanın tam rekabet içerisinde işlediğini açıklamıştı. Biz bu raporu açıklayınca da sahiplenmedi tabii.

Yaklaşık olarak 2-3 ay önce soğan stokçularına seslenirken, bugün marketçilere seslenmeye başladık. Ama sorunun hala temel nedeni konusunda bir tespit yapamadık.

Mesela gıda taşıma maliyetinin İstanbul özelinde aşırı artışını ele almıyor ve dile getirmiyoruz. Özel sektör otoban ve köprü fiyatlarının ulaşım sektörünü batırma noktasına getirdiğini tamamen görmezden geliyoruz. Gıda fiyatlarını artırdığını hiç dikkate almıyoruz.

Perakende sektörünün tekelleşmesinde AVM sistemimizdeki yanlışlara hiç dokunmuyoruz. Sadece meydanlarda marketçileri uyandırıyoruz.

İSO Başkanı Erdal Bahçivan'ın İstanbul'a gıdayı deniz yolu ile taşıyalım önerisi hiç gündeme bile gelmiyor.

2010 sonrası yabancı sermaye sayesinde aşırı düşürülen beton faizleri ile aşırı yükselen gayrimenkul ve kira fiyatlarından sanki CEHAPE sorumluymuş gibi aklımıza bile getirmiyoruz.

Ve sorunu bağırıp-çağırarak çözmeye çalışıyoruz.

Oysa ekonomi akıl bilimidir. Kampanyalarla, bağırarak-çağırarak yönetilmeyecek kadar önemlidir. Gıda fiyatlarında çözüm o kadar basittir ve kısa sürede çözülebilir ki...

'Mahir Eller' projesiyle hedef üç bin kişiye istihdam

İSO Genel Sekreteri Haktan Akın, "Üç bin kişiye istihdam sağlanması hedeflenen projede yaklaşık bin firmanın 'gönüllü işveren' olması hedefleniyor. İşverenlerin istihdam ettikleri kişilerin brüt maaşlarının yüzde 10'u ve SGK primleri en fazla 6 ay olmak üzere proje bütçesinden karşılanacak" dedi.

İSTANBUL, AA

Avrupa Birliği tarafından finanse edilen 15 milyon avro bütçeye sahip 12 ili kapsayan "Mahir Eller" projesi ile 3 bin kişinin istihdam edilmesi hedefleniyor.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) öncülüğünde, Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırmaları Vakfı (TEPAV) ortaklığında ve **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** iş birliğinde İstanbul'da yürütülen projenin detayları, TOBB Hizmet Binası'nda duyuruldu. Hem Türk vatandaşlarının hem de Suriyelilerin mesleki yeterlilik belgesi alarak ülke ekonomisine entegrasyonlarının ve istihdamın artırılması hedeflenen projenin, 30 bin kişiye ulaşılması ve bu kişilerin beceri haritası çıkartılıp mes-

leki yetkinlikleri belirlenerek 3 bin kişinin istihdam edilmesi planlanıyor. Avrupa Birliği tarafından finanse edilen 15 milyon avro bütçeye sahip proje, iki yıl boyunca, Adana, Bursa, Gaziantep, Hatay, İstanbul, İzmir, Kayseri, Kilis, Konya, Mardin, Mersin ve Şanlı-

urfa'da sürecek.

'İstanbul, Suriyelilere en çok çalışma izni veren il oldu'

Programda konuşan **İSO** Genel Sekreteri Haktan Akın, Türkiye'de yaşayan geçici koruma altındaki 3,6 milyon Suriyelinin yak-

laşık 558 bin kadarının İstanbul sınırları içinde yaşadığını belirterek, "Üç bin kişiye istihdam sağlanması hedeflenen projede yaklaşık bin firmanın 'gönüllü işveren' olması hedefleniyor. İşverenlerin istihdam ettikleri kişilerin brüt maaşlarının yüzde 10'u ve SGK primleri en fazla 6 ay olmak üzere proje bütçesinden karşılanacak" diye konuştu. Akın, "Ocak 2016 ile Eylül 2018 tarihleri arasında çalışma izni başvurusunda bulunan 41 bin 343 Suriyeliden, 27 bin 930'una çalışma izni verildiği biliniyor. İstanbul; 7 bin 857 başvuruyla Suriyelilere en çok çalışma izninin verildiği il durumunda. Çalışma çağında bulunan yaklaşık 2 milyon geçici koruma altındaki Suriyeli sayısı ile karşılaştırıldığında çalışma izni alarak iş piyasasına dahil olan kişi sayısının oldukça

az olduğu görülüyor. **İSO** olarak sanayicilere aradıkları nitelikli elemanların yetişmesine katkı sağlamak adına bugüne kadar birçok iş birlikleri kurduk, şimdi de 'Mahir Eller' projesi ile bu tür faaliyetlere katkı sunmaya devam ediyoruz" dedi.

TEPAV Direktörü Sibel Güven de Türkiye ve İstanbul'un iş gücü piyasasına değinerek, geçici koruma altındaki Suriyelilere yönelik verileri paylaştı. Yeni bir büyüme hikayesi ihtiyacının iyice belirginleştiğini vurgulayan Güven, "İç göçün sağladığı verimlilik artışını artık tükettik. Türkiye'nin dünyaya ayak uydurması için yüksek teknoloji ihracat, kayıt dışılık ile mücadele, kadın iş gücünün artırılması, iş gücü becerilerinin tanımlanması gibi yeni stratejilere ihtiyacı var" şeklinde konuştu.